

חשיבות הראשית

"...וזה (בן סו"מ) לימוד גדול לכל אדם להשגיח היטב על הראשית שלו, ראשית בואו לכלל מצוות בהיותו בן י"ג, וכן בהיותו אדם שלם ע"י הנשואין, אז מתחילה תקופה חדשה שישגיח היטב על ראשית שנתתיו אז. ולזה מצאו הספרים הקדושים רמז בתורה נקי יהיה לביתו שנה אחת נקי בלי חטא, וכד"א (שמות כא) 'ובעל השור נקי' ודרשו ז"ל (פסחים כב:) שאין לו בו הנאה של כלום. וכן בכל שנה ראשית השנה ר"ה יוה"כ וסוכות, שיהי' בתשובה ודביקות, וימשך אחר זה כל השנה כולה. וכן בכל יום, ראשית היום, עומדין משנתן שחרית לחטוף את המצות, כי הזריזות במצוות שחרית מושכת אחריה את כל היום כולו" (שם משמואל. כי תצא תרע"א)

"כי יקח איש אישה חדשה... נקי יהיה לביתו שנה אחת". רומז לנו בזה שכאשר האדם מרגיל את עצמו בשנה הראשונה בעסק קדושה הזאת, כן מוסיף והולך בעבודה בשנים שאח"כ, כי כולם נמשכים אחר שנה ראשונה. וזהו נקי יהיה לביתו, פי' אם רוצה האדם להיות לביתו (זו אשתו) תמיד נקי, והיינו ע"ד אומרים ז"ל (פסחים כב:) כאדם האומר לחבירו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום... ידע כי כל שנותיו תלויים בשנה אחת, והיא שנה ראשונה דגופא בתר רישא גריר" (אוהל תורה לרמ"מ מקאצק)

שמירת הקשר עם ההורים

בש"ס סנהדרין (פח.) בן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו. ויש להבין הלוא אינו נהרג על מה שהמרה נגדם אלא ע"ש סופו שסופו ללסטם את הבריות, א"כ למה תועיל מחילתם. ונראה דהנה יש להתבונן במאמרם ז"ל (שם עב.) הגיעה תורה לסוף דעתו וכו' הלוא כמה רשעים גמורים שעשו כל התועבות שבעולם ולבסוף עשו תשובה, ושמא יהיה זה כמותם, הלוא לא ננעלו דרכי תשובה לפני שום אדם וכמאה"כ (תהלים צ) 'תשב אנוש עד דכא' ודרשו ז"ל (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א) עד דכדוכה של נפש מקבלין.

אך נראה דהנה איתא במד"ת (פי' האזינו סי' ד') שתשובה מועלת לישראל ולא לעכו"ם. ונראה דמחמת שישראל הם בני אברהם יצחק ויעקב, שהם בעצם נפשות טהורות וטובות רק שבמקרה נתלכלכו בעבירות, אבל כשעושה תשובה שוב מתעוררת בו הנקודה השרשית האחוזה בשלשלת הקודש עד האבות הקדושים ושופעת בו רוח חיים חדשים ממקור ישראל, ובודאי תתמיד תשובתו וישאר נאמן להשי"ת ותורתו, אבל עכו"ם מאחר שנתקלקלו ונכרתה חיותם כענף הנכרת ממקום חיותו שוב אין לו תקנה, ואף כשיעשה תשובה בודאי לא תתמיד ויחזור לסורו. הכלל שכל עצמה של תשובה שמועלת היא מפני ההשתלשלות עד האבות, ממילא זה שהוא סורר ומורה נפסק חיבורו מאביו ואמו ושוב אין לו חיבור בשלשלת הקודש בודאי שלא יעשה תשובה, ואף אם יעשה לא תתמיד ויחזור לסורו, וסופו ללסטם את הבריות, אבל כשאביו ואמו מוחלין לו הנה הוא עדיין נקשר בשלשלת הקודש, שוב אינו נהרג, שיכול להיות שעוד ישוב בתשובה שלימה המתקבלת כנ"ל... ולפי דרכנו י"ל דכל עונש בן סורר ומורה הוא מחמת שנפסק חיבורו מאביו ואמו, וכל זה שייך באדם פרטי אבל כלל ישראל שבלתי אפשר שיופסק חיבורם משרשם בפנימיותם ושוכן אתם בתוך טומאתם כתיב, ועדיין חביבותיה גבן... (שם משמואל. כי תצא תרע"א)